

Kazanım 8.6.1.1. Besin zincirindeki üretici, tüketici, ayrıştırıcılara örnekler verir.

BESİN ZİNCİRİ

Ekosistemde bir canlının hayatını sürdürebilmesi, diğer bir canlının hayatına bağlıdır. Avcı olan canlı, av olan başka bir canlıyı yem olarak kullanırken kendisi de başka bir canlıya av olabilir

Bir canlıdan diğer bir canlıya beslenme yoluyla madde ve enerji aktarılması sonucu oluşan canlı dizilimine **besin zinciri** denir.

Bunlardan ilki kara ekosistemindeki bir besin zinciridir. Bu zincirin **ilk halkası bitkilerdir**. Tırtıl bitkiyi, kurbağa tırtılı, yılan kurbağayı yer. Baykuş da yılanı besin olarak tüketir.

Bunlardan ikincisi deniz ekosistemindeki bir besin zinciridir. Burada plankton adı verilen küçük canlılar çok hücreli başka canlılar tarafından tüketilir. Bunlar küçük balıklar tarafından, küçük balıklar da kendilerinden daha büyük balıklar tarafından tüketilerek besin zinciri oluşturulur.

1-ÜRETİCİLER 2-TÜKETİCİLER 3-AYRIŞTIRICILAR

1-ÜRETİCİLER

Bitkiler ihtiyaç duydukları besini kendileri üretebilir. Bu özelliklerinden dolayı bitkiler **üretici** olarak adlandırılır. Besin ve enerji kaynağı oldukları için üreticiler, besin zincirinin daima ilk basamağında yer alır. Üreticiler, ürettikleri besinin bir kısmını kendi ihtiyaçları için kullanırken bir kısmını da depo eder. Bitkilerin dışında bazı tek hücreli canlılar ve algler de üreticilerdendir.



Marul



Öğlena



Su Yosunu

2-TÜKETİCİLER

İhtiyaç duydukları besinleri kendileri üretemeyip dışarıdan hazır olarak alır.

Tüketiciler besin kaynaklarına göre üçe ayrılır.

1.Otçullar 2.Etçiller 3.Hem Otçullar Hem Etçiller (Hepçiller)

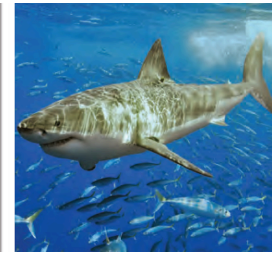
OTÇULLAR

Sadece bitkilerle beslenen tüketicilere **otçullar** denir. İnek, çekirge, ceylan, keçi ve zürafa otçul canlılardır.



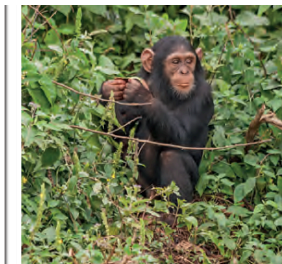
ETÇİLLER

Tüketici canlılardan sadece hayvanlarla beslenenlere **etçiller** adı verilir. Aslan, timsah, tilki, köpek balığı ve çakal etçil canlılardır.



HEM OTÇULLAR HEM ETÇİLLER (HEPÇİLLER)

Bazı canlılar ise hem bitki hem de hayvanlarla beslenir. Bu tür canlılara **hem etçil hem de otçul tüketici** adı verilir. İnsan, ayı, tavuk, serçe ve şempanze hem etçil hem otçul canlılardır.



3-AYRIŞTIRICILAR

Üretici ve tüketicilerin oluşturduğu ölü ve organik atıkların yıkımını ve parçalanmasını sağlayan canlılara **ayrıştırıcılar** denir.

Sonbaharda ağaçtan düşen bir yaprak bir süre sonra toprağa karışır. Ölü bitki ve hayvanlar da zamanla toprağa karışır. Bu olay ayrıştırıcılar tarafından gerçekleştirilir.

Bazı bakteriler, bazı mantarlar ayrıştırıcı canlılardır.



Besin zincirinin her halkasında ölü ve organik atıklar bulunur. Bu durumda bu atıkların ayrıştırılması için ayrıştırıcıların besin zincirinin her halkasında olması gerekmektedir.

BESİN AĞI

Besin zincirinde bir tüketici, bir üretici ya da başka bir tüketiciyi besin olarak kullanabilir. Bu şekilde **besin ağı** oluşur.

